ACTA UNIVERSITATIS LODZIENSIS
KSZTAŁCENIE POLONISTYCZNE CUDZOZIEMCÓW 1, 1988

LEKTORATY JĘZYKA POLSKIEGO ZA GRANICĄ

Lucyna Wawrzyńczak

WYŻSZA SZKOŁA JĘZYKÓW OBCYCH W HANOI - WIETNAM
LEKTORAT JĘZYKA POLSKIEGO W WSJO W HANOI

Wyższa Szkoła Języków Obcych w Hanoi powstała w 1959 r. Warunki pracy i nauki w WSJO są bardzo trudne. W ciągu 25 lat istnienia szkoła wiele razy musiała zmieniać miejsce. Podczas wojny z Amerykanami mieściła się w dżungli daleko od Hanoi. Nauczyciele i studenci sami budowali chaty, w których mieszkali i uczyli się.

W pierwszym roku działalności szkoła przyjęła studentów na 2-letnie kursy języka rosyjskiego i chińskiego. Rok później został utworzony kurs języka niemieckiego. Kształcenie kadr w celu rozwijania współpracy z innymi krajami było oczywistą potrzebą, dlatego od 1961 r., oprócz studentów, także stażyści i aspiranci zaczęli uczyć się języków obcych przed wyjazdem za granicę.

W 1967 r. szkoła uzyskała prawo wyższej uczelni i kształciła nauczycieli języka rosyjskiego, angielskiego, francuskiego, chińskiego i niemieckiego dla własnych szkół średnich i wyższych.

Od 1968 r. szkoła prowadziła trzyletnie studia filologiczne - filologię rosyjską i chińską.

W latach 1966-1971 przygotowanie kandydatów na studia za granicą przerwano ze względu na ciężkie bombardowania amerykańskie na północy Wietnamu. Kandydaci na studia za granicą wyjeżdżali bezpośrednio po maturze, bez żadnego przygotowania językowego.

W roku akademickim 1972/1973 w WSJO utworzono wydział przygotowawczy, który składał się z 2 katedr: języka rosyjskiego i języków europejskich (języka bułgarskiego, czeskiego, rumuńskiego, słowackiego, węgierskiego oraz języka polskiego). Na wydziale tym uczyli się języków obcych kandydaci na studia za granicą.

W 1978 r. rozszerzono cele i zadania szkoły. Od tego roku do dziś istnieją następujące wydziały: jeden filologiczny (filologia rosyjska), dwa przygotowawcze (języka rosyjskiego i języków eu-

ropejskich), jeden zaoczny (języka angielskiego i francuskiego) i jeden wydział kształcenia podyplomowego.

Na wydziałach przygotowawczych kształci się corocznie około tysiąca absolwentów wietnamskich szkół średnich, wybranych po egzaminach wstępnych na studia. Celem kursów na wydziałach przygotowawczych jest przygotowanie językowe kandydatów do studiów za granicą. Na wydziale języka rosyjskiego prowadzony jest kurs jednoroczny, po którym kandydaci kierowani są bezpośrednio na studia do ZSRR.

Katedry wydziału języków europejskich (z wyjątkiem języka bułgarskiego) prowadzą kurs dwuletni, tzn. nauka trwa jeden rok w Hanoi, drugi w kraju przyszłych studiów.

Od roku akademickiego 1978/1979 rocznie około 500 osób jest kierowanych na studia do ZSRR. Jest to najliczniejsza grupa kandydatów. Na wydziale języków europejskich przygotowuje się około 400 kandydatów rocznie. Najliczniejsza grupa to grupa niemiecka, po niej czeska, słowacka, bułgarska, węgierska. Najmniej kandydatów jest kierowanych do grupy polskiej, rocznie 20-25 osób.

W szkole pracuje ponad 250 wietnamskich lektorów oraz około 20 lektorów cudzoziemców.

Lektorat języka polskiego w Hanoi

Lektorat języka polskiego w WSJO w Hanoi istnieje od października 1973 r. W pierwszym roku zajęcia prowadzili wietnamscy absolwenci wyższych uczelni w Polsce. W 1974 r. opiekę nad lektoratem przejął Uniwersytet Łódzki. Od tego roku do pracy na lektoracie w Hanoi delegowani są przez MNSzW polscy lektorzy, pracownicy Studium Języka Polskiego dla Cudzoziemców. Podstawą działalności lektoratu jest "Umowa o współpracy naukowej i kulturalnej między Rządem PRL i Rządem WRS".

Celem lektoratu jest przygotowanie studentów i aspirantów wietnamskich w zakresie języka polskiego do podjęcia studiów w Polsce. Po rocznym kursie języka polskiego w Hanoi kandydaci kontynuują naukę w Studium Języka Polskiego dla Cudzoziemców w Łodzi.

Katedra Języka Polskiego działa na Wydziale Przygotowawczym Języków Europejskich w Wyższej Szkole Języków Obcych w Hanoi. Obok ka-

tedry języka polskiego istnieją na tym wydziale katedry języka niemieckiego, bułgarskiego, czeskiego, słowackiego i węgierskiego.

Program nauczania języka polskiego w WSJO w Hanoi oparty jest na programie nauczania obowiązującym w Studium Języka Polskiego dla Cudzoziemców w Łodzi. Wprowadza struktury gramatyczne, składniowe, słownictwo konieczne do posługiwania się językiem w zakresie tzw. życia codziennego. Uwzględnia wybrane tematy dotyczące Polski (podstawowe informacje z geografii, historii, przemian ustrojowych, gospodarczych, oświatowych, społecznych i kulturalnych w Polsce Ludowej), a także łatwe teksty politechniczne.

Dwuletni kurs języka polskiego przed rozpoczęciem studiów na wyższych uczelniach w Polsce jest konieczny z wielu względów. Język wietnamski ma niewiele cech wspólnych z językiem polskim. Jest językiem analitycznym i prozodycznym. System fonetyczny jest krańcowo różny, narządy mowy nie są przyzwyczajone do wymawiania wielu spółgłosek, których nie ma w języku wietnamskim. Bardzo wolno przebiega proces przezwyciężania nawyku sylabizacji i prawidłowego przyswajania zdolności wymowy grup spółgłoskowych. Wietnamczycy przez długi czas nie potrafią rozróżniać i naśladować intonacji polskiej. Ogromne problemy stwarza fleksja, ponieważ język wietnamski jest językiem bezfleksyjnym. Trudności w opanowaniu języka polskiego jest więc wiele, a nieśmiałość i pasywność, charakterystyczna dla Wietnamczyków, nie ułatwia ich pokonania.

Program realizowany jest przede wszystkim na podstawie podręczników obowiązujących w Studium Języka Polskiego dla Cudzoziemców. Podręczniki, słowniki i inne pomoce przekazywane są przez UŁ. Wiele skryptów i pomocy naukowych powstaje pod kierunkiem polskich lektorów i jest przeznaczonych do wykorzystania w WSJO w Hanoi. Należą do nich między innymi: podręcznik "Kurs wstępny języka polskiego w Hanoi" napisany przez Kazimierę Budę i Oanh Hoanh Thu, skrypt "Wiedza o Polsce" i "Wielcy Polacy", zbiory tekstów do pracy w klasie i do prac kontrolnych, zestawy pytań i tematy do konkursu "Wiedza o Polsce". Katedra Języka Polskiego jest systematycznie wzbogacana o nowe pomoce naukowe. Lektorzy przywożą je ze sobą lub kierują ich wykonaniem. Podręczniki i pomoce muszą być często wymieniane ze względu na niszczący wpływ klimatu (bardzo duża wilgotność) i brak odpowiedniego zabezpieczenia (klimatyzacja).

Dzięki współpracy z "Polonicum", w WSJO jest biblioteka licząca

około 300 tomów. Lektorzy dbają, aby w bibliotece były aktualne książki z zakresu nauczania języków obcych, potrzebne przede wszystkim lektorom wietnamskim. Z biblioteki korzystają także absolwenci polskich wyższych uczelni. Książki i albumy są wykorzystywane podczas uroczystości szkolnych. Na przykład z okazji urodzin Ho Szi Mina w maju każdego roku organizowana jest wystawa, na której lektorzy i studenci wszystkich katedr przedstawiają materiały propagandowe o krajach przyszłych studiów. "Polonicum" zapewnia również prenumeratę gazet ("Trybuna Ludu") i czasopism ("Polonistyka", "Język Polski", "Nowe Książki", "Języki Obce w Szkole", "Polityka", "Młody Technik").

Zajęcia w WSJO odbywają się w grupach liczących po 15-20 osób, 5 dni w tygodniu po 5 godzin, w bardzo trudnych warunkach. Klasy nie są klimatyzowane i nie mają ogrzewania. Od kwietnia do grudnia jest gorąco, temperatura do 40°C przy wilgotności 100%, a od stycznia do marca zimno, około 15°C.

Rok akademicki dzieli się na dwa semestry i trwa od początku października do końca maja. Po zakończeniu semestru przeprowadzane są egzaminy.

Z lektorem polskim współpracują lektorzy wietnamscy - absolwenci polskich wyższych uczelni. Wietnamski kierownik lektoratu opracowuje plan naukowy na cały rok i kieruje zebraniami naukowymi. Wraz z lektorem polskim planuje rozkład materiału na poszczególne tygodnie i czuwa nad jego realizacją. Zajmuje się sprawami organizacyjnymi, jest łącznikiem z rektorem szkoły. Jest tłumaczem w kontaktach ze środowiskiem wietnamskim.

Lektorzy wietnamscy prowadzą zajęcia programowe z języka polskiego. Lektor polski raz w tygodniu przeprowadza konsultacje na temat realizacji programu. W latach 1982-1986 w Katedrze Języka Polskiego pracowali poloniści: dr Oanh Hoanh Thu - kierowniczka lektoratu, Nguyen Ci Thuat, mgr Nguen Thi Hoa i absolwent fizyki - mgr Dan Van Hien. Dr Oanh Hoanh Thu była na stażu językowym w Polsce w latach 1982-1984 i obroniła pracę doktorską w Katedrze Językoznawstwa UW. Od października 1985 r. przebywa na stażu językowym w Polsce mgr Dan Van Hien.

Do obowiązków lektora polskiego należy, poza nauczaniem języka polskiego, prowadzenie zajęć metodycznych dla lektorów wietnamskich, a także troska o doskonalenie ich umiejętności posługiwania się

językiem polskim. Oprócz zajęć programowych w szkole lektor polski zapoznaje studentów z tradycjami polskimi, organizuje uroczystości związane ze świętami w Polsce, w miarę możliwości zaprasza na projekcje filmów, które organizuje Ambasada PRL dla absolwentów polskich wyższych uczelni. Stara się jak najbardziej przybliżyć ten odległy kraj, który będzie drugą ojczyzną dla studentów. Wietnamczycy, którzy skończyli studia w Polsce tak właśnie mówią o Polsce - druga ojczyzna.